

Projekt spolupráce medzi Európskou komisiou pre efektívnosť súdnictva (CEPEJ) a Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky „Posilnenie efektívnosti a kvality slovenského súdneho systému“¹

Odborné posúdenie návrhu zmien a doplnení právnych predpisov zameraných na zavedenie inštitútu hostujúceho sudcu v slovenskom súdnom systéme

---

¹ Projekt je financovaný prostredníctvom Európskeho sociálneho fondu.

Vyhlásenie o odmietnutí zodpovednosti: *Názory vyjadrené v tomto dokumente nemožno žiadnym spôsobom považovať za oficiálne stanovisko Rady Európy alebo Európskej únie.*

Úvod

Toto odborné stanovisko bolo vypracované ako súčasť projektu „Posilnenie efektívnosti a kvality slovenského súdneho systému“ (ďalej len „projekt“), ktorého cieľom je podporiť snahy o pokračovanie v reformách súdneho systému zameraných na zvýšenie efektívnosti a kvality slovenských súdov.

Tím expertov² bol poverený úlohou vypracovať spoločný hodnotiaci dokument na posúdenie návrhu zmien a doplnení právnych predpisov, ktorý vypracovalo Ministerstvo spravodlivosti SR s cieľom zaviesť na Slovensku inštitút hostujúceho sudcu. Toto odborné stanovisko uvádza odkazy na najrelevantnejšie štandardy a odporúčania Rady Európy v tejto oblasti.

Posudzovaným návrhom novelizácie právnych predpisov je návrh zákona, „ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach“ a ďalšie súvisiace právne predpisy a akty (ďalej len „návrh zákona“). Hlavná časť návrhu zákona sa týka vytvorenia inštitútu hostujúceho sudcu v slovenskom súdnom systéme ako kategórie sudcov, ktorej účelom je riešiť problémy spôsobené dočasným prerušením výkonu sudcovskej funkcie v určitých situáciách. V rovnakom duchu návrh zákona prináša aj ďalšie zmeny noriem vzťahujúcich sa na podmienky, za akých môže byť sudca dočasne pridelený na iný súd. Viacero navrhnutých zmien a doplnení sa napokon týka aj ďalších aspektov postavenia sudcov a s ním súvisiacej úpravy v slovenskom právnom poriadku, ktorá sa nevzťahuje ani na inštitút hostujúceho sudcu, ani na dočasné pridelenie sudcov.

V prvej časti stanoviska sa posudzujú nové navrhované nástroje na riešenie organizačných problémov a na zvýšenie efektívnosti súdnych systémov: po stručnom opise hlavných ustanovení návrhu zákona, ktorým sa zavádza inštitút hostujúceho sudcu, stanovisko obsahuje hodnotenie jeho súladu s najrelevantnejšími európskymi štandardmi a zásadami týkajúcimi sa postavenia sudcu. Analýza ďalej pokračuje z pohľadu efektívnosti súdnictva. Priebežne sa v nej odkazuje na podstatné aspekty troch relevantných národných modelov – talianskeho, francúzskeho a holandského.

V druhej časti stanovisko obsahuje stručné posúdenie ďalších zmien zahrnutých do návrhu zákona a zvýrazňuje niektoré ustanovenia jednotlivých článkov týkajúcich sa rôznych návrhov na zmenu či doplnenie.

---

² Harold Épineuse, výkonný riaditeľ a zástupca generálneho tajomníka Inštitútu pre výskum vývoja v oblasti justície (IHEJ), expert CEPEJ (Francúzsko), Francesco De Santis, výskumník v oblasti civilného procesu a súdnych systémov, expert CEPEJ (Taliansko) a prof. Marc de Werd, sudca odvolacieho súdu v Amsterdame, profesor európskeho práva na Maastrichtskej univerzite, člen CCJE (Holandsko). Zodpovedný redaktor Francesco De Santis.

I. NÁSTROJE NA RIEŠENIE ORGANIZAČNÝCH PROBLÉMOV A NA ZVÝŠENIE EFEKTÍVNOTI SÚDNYCH SYSTÉMOV.

A) Hostujúci sudca

1. Opis príslušného ustanovenia návrhu zákona

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, má predovšetkým za cieľ zaviesť v slovenskom súdnom systéme novú kategóriu sudcov – inštitút hostujúceho sudcu. Napriek nie celkom dôslednej formulácii jednotlivých ustanovení je v návrhu zákona vymedzený inštitút hostujúceho sudcu a uvádzajú sa situácie, v ktorých títo sudcovia môžu vykonávať sudcovskú funkciu, ako aj typ súdov, na ktoré môžu byť pridelení. Návrh zákona obsahuje aj osobitné ustanovenia týkajúce sa úkonov a druhov vecí, ktoré môžu byť pridelené hostujúcim sudcom, a súvisiacich obmedzení. V jednotlivých článkoch návrhu zákona sa riešia aj ďalšie aspekty súvisiace s postavením týchto sudcov – výber, kariérny rast/funkčný postup, lehoty, personálne a platové náležitosti.

Definícia nového inštitútu hostujúceho sudcu

Podľa čl. I § 5 a § 11a je hostujúcim sudcom sudca, ktorý udelil súhlas s jeho pridelením na voľné miesto hostujúceho sudcu určené pre obvod krajského súdu; konkrétne je ním sudca, ktorý na rozdiel od „normálneho“ alebo „zákonného“ sudcu nie je pridelený na vopred určený okresný súd, ale môže byť pridelený na ktorýkoľvek okresný súd v obvode krajského súdu.

Vo výnimočných prípadoch môže byť hostujúci sudca pridelený aj na súd vyššieho stupňa, ale len na dočasnú dobu (hypotézu preloženia sudcu, ktorá už v slovenskej legislatíve existuje na účely zabezpečenia riadneho chodu súdnictva, mení a dopĺňa čl. I § 12 návrhu, pričom sa zdá, že uvedená kategória sudcov sa do istej miery prekrýva s kategóriou hostujúcich sudcov – pozri ďalej v časti B).

Tento nový inštitút sudcu sa zavádza s cieľom nahradiť zákonných sudcov v osobitných situáciách, ako je materská alebo rodičovská dovolenka, práceneschopnosť presahujúca šesť týždňov, vyslanie do medzinárodných/európskych inštitúcií, študijné voľno, dočasné pozastavenie výkonu funkcie zákonného sudcu alebo uvoľnenie miesta sudcu z osobitných dôvodov (podrobne uvedených v čl. I § 24).

Výber a pridelovanie hostujúcich sudcov

Ako vyplýva z čl. I § 11, § 28, § 28a a § 28d, kandidáti na funkciu hostujúceho sudcu musia úspešne absolvovať hromadné výberové konanie vyhlásené na obsadenie miest v tejto kategórii sudcov v obvode daného krajského súdu. Do výberového konania je zapojených viacero orgánov: minister spravodlivosti, ktorý určuje počet voľných miest otvorených na výber, predseda Súdnej rady, ktorý vyhlasuje výberové konanie, a napokon ministerstvo spravodlivosti, ktoré vedie osobitnú databázu úspešných kandidátov zoradených podľa výsledkov vo výberovom konaní.

Podľa čl. III § 71 návrhu zákona počet voľných miest hostujúcich sudcov je obmedzený a nesmie presiahnuť 4 % celkového počtu slovenských sudcov.

Po absolvovaní povinnej úvodnej prípravy je hostujúci sudca určený spomedzi kandidátov z vyhradenej databázy podľa výsledkov vo výberovom konaní po udelení jeho súhlasu s písomnou výzvou predsedu Súdnej rady, aby sa zúčastnil na zasadnutí Súdnej rady, ktorá rozhodne o predložení návrhu na jeho pridelenie na výkon funkcie hostujúceho sudcu (podľa ustanovení čl. II, § 27fa návrhu zákona).

Návrh zákona ustanovuje, že kandidát na výkon funkcie hosťujúceho sudcu, ktorý dvakrát neudelí súhlas s písomnou výzvou na jeho pridelenie, bude vyradený z databázy.

Úlohy a obmedzenia

Hosťujúci sudca vykonáva svoje sudcovské povinnosti vo všeobecnosti rovnakým spôsobom ako zákonný sudca a prejednáva veci z agend vo všetkých oblastiach práva, ktoré patria do príslušnosti konkrétneho okresného súdu. Čl. III § 51 návrhu zákona však predpokladá dve výnimky:

- hosťujúcemu sudcovi možno v trestnoprávnej agende prideľovať len veci prípravného konania;
- vo veciach, v ktorých má konať a rozhodovať samosudca, hosťujúci sudca po skončení doby zastupovania zákonného sudcu vráti vec zákonnému sudcovi (toto obmedzenie sa týka aj dočasne pridelených sudcov podľa čl. I § 12, čiže táto kategória by sa mohla prekrývať s kategóriou hosťujúcich sudcov).

Až na toto posledné ustanovenie návrh zákona neobsahuje žiadne podrobnosti týkajúce sa nástupnej/záverečnej fázy, ktoré by mali zabezpečiť kontinuitu prejednávania určitých vecí.

Kariérny rast/funkčný postup, lehoty

Pokiaľ ide o dobu výkonu funkcie hosťujúceho sudcu, návrh zákona (čl. I § 11a ods. 4) hovorí iba o tom, že výkon tejto funkcie sa skončí dňom, kedy zastupovaný sudca začne znova vykonávať funkciu sudcu. Návrh zákona nestanovuje žiadnu minimálnu alebo maximálnu dobu výkonu tejto funkcie. Predpokladá však časovú lehotu pre pôsobenie hosťujúceho sudcu (čl. I § 11a ods. 5) s cieľom uľahčiť hosťujúcim sudcom pridelenie na voľné miesto zákonného sudcu: po piatich rokoch výkonu funkcie hosťujúceho sudcu môže byť tento sudca na vlastnú žiadosť preložený na voľné miesto sudcu na okresnom súde alebo po absolvovaní výberového konania na krajskom súde.

Ľudské zdroje/personálne a platové aspekty

Návrh zákona ustanovuje, že osobným úradom hosťujúceho sudcu je krajský súd, v ktorého obvode je pridelený (čl. I § 25 ods. 4).

Pokiaľ ide o finančné aspekty, podľa čl. I § 66 ods. 3 sú hosťujúci sudcovia zaradení do platovej skupiny I rovnako ako sudcovia okresných súdov. Okrem toho sa podľa čl. I § 71a hosťujúcim sudcom pôsobiacim na okresnom súde poskytuje finančný stimul vo forme príplatku vo výške 20 % zo základného platu mesačne. Zdá sa, že pokiaľ ide o hosťujúcich sudcov na súdoch vyššieho stupňa, návrh zákona neobsahuje žiadne konkrétne ustanovenia.

Okrem opísaných hlavných ustanovení návrh zákona zosúladzuje viaceré ďalšie články novelizovaných zákonov, do ktorých zahŕňa inštitút hosťujúceho sudcu.

2. Hodnotenie vo svetle zásad týkajúcich sa nezávislosti súdnictva

2.1. Medzinárodné a európske štandardy

Len nezávislé a nestranné súdnictvo môže predstavovať základ pre spravodlivé a nestranné riešenie súdnych sporov, najmä sporov medzi jednotlivcom a štátom. Vecou prvoradého významu je, aby nezávislosť a nestrannosť súdnictva skutočne existovala, a aby bola zaručená zákonom.

Tieto zásady sú nanajvýš dôležité a v rôznych textoch celoeurópskej úrovne ich neustále pripomína Výbor ministrov Rady Európy vo svojich odporúčaní členským štátom, Európsky súd pre ľudské práva (ESĽP) vo svojej judikatúre, Poradná rada európskych sudcov (CCJE) vo svojich stanoviskách, ako aj ďalšie európske poradné orgány.

V tejto súvislosti pripomínáme, že všetky členské štáty Rady Európy sa v súlade s čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (EDĽP) zaviazali zaručiť prístup k nezávislému a nestrannému súdu zriadenému zákonom vždy, keď sa má rozhodovať o občianskych právach a povinnostiach alebo o obvinení v trestnej veci. Judikatúra ESĽP zdôrazňuje štyri prvky nezávislosti súdnictva: spôsob menovania sudcov, funkčné obdobie sudcov, existenciu záruk proti vonkajším tlakom – aj v otázkach rozpočtu – a to, či sa súdnictvo javí ako nezávislé a nestranné.³

Ďalej bude predstavený výber najrelevantnejších textov z hľadiska posúdenia/analýzy zlučiteľnosti ustanovení slovenského návrhu zákona o hosťujúcich sudcoch so zásadami sudcovskej nezávislosti, nestrannosti a nepreložiteľnosti sudcov.

- *Sudcovská nezávislosť a nestrannosť*

Podľa dokumentu Magna charta sudcov je sudcovská nezávislosť a nestrannosť základným predpokladom fungovania justície. Nezávislosť súdnictva musí byť daná zákonom a musí byť funkčná aj finančná. Prostredníctvom národných pravidiel najvyššej úrovne musí byť zaručená vo vzťahu k ostatným zložkám štátnej moci, vo vzťahu k osobám domáhajúcim sa spravodlivosti, k ostatným sudcom a k spoločnosti všeobecne. Nezávislosť súdnictva musí byť zaručená vo vzťahu k aktivitám týkajúcim sa sudcov, a najmä vo vzťahu k prijímaniu sudcov, menovaniu do funkcie až do vzniku nároku na starobný dôchodok, funkčnému postupu, nepreložiteľnosti, odbornej príprave, sudcovskej imunite, disciplíne, platovým pomerom a financovaniu súdnictva⁴.

- *Vnútoraná nezávislosť*

Výbor ministrov venoval kapitolu III svojho Odporúčania členským štátom o sudcoch: nezávislosť, efektívnosť a zodpovednosť otázke vnútornej nezávislosti sudcov; táto vyžaduje, aby sudcovia boli vo svojom rozhodovaní nezávislí a nestranní a boli schopní konať bez akéhokoľvek obmedzenia, neprimeraného vplyvu, nátlaku, ohrozenia alebo zasahovania či už priamo alebo nepriamo akoukoľvek autoritou, vrátane vnútorných orgánov súdnictva. Hierarchická organizácia súdnictva nesmie ohroziť individuálnu nezávislosť⁵.

V tejto súvislosti Poradná rada európskych sudcov (CCJE) poukázala na potenciálne ohrozenie nezávislosti súdnictva, ktoré by mohlo vychádzať z vnútornej hierarchie súdnictva. Vo svojom stanovisku o Štandardoch týkajúcich sa nezávislosti justície a nepreložiteľnosti sudcov CCJE uznala,

³ Pozri „Kontrolný zoznam právneho štátu“, ktorý prijala Benátska komisia 18. marca 2016, s. 75.

⁴ CCJE (2010)3 Magna Charta of Judges, ktorú prijala Poradná rada európskych sudcov 17. novembra 2010, ods. 2, 3 a 4.

⁵ CM/Rec(2010)12 Odporúčanie Výboru ministrov členským štátom o sudcoch: nezávislosť, efektívnosť a zodpovednosť prijaté 17. novembra 2010, kapitola III, ods. 22.

že nezávislosť súdnictva nezávisí len od záruky slobody pred nenáležitými vonkajšími vplyvmi, ale aj od záruky slobody pred nenáležitým vplyvom, ktorý by v niektorých situáciách mohli predstavovať postoje iných sudcov⁶.

Rovnaký koncept zdôraznil aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý uviedol, že:

„[...]nezávislosť a nestrannosť súdnictva si pri objektívnom pohľade vyžaduje, aby jednotliví sudcovia boli nezávislí od nenáležiteho vplyvu – nielen zvonka ale aj zvnútra justície. Táto vnútorná nezávislosť súdnictva vyžaduje, aby sudcovia boli nezávislí od pokynov alebo tlakov zo strany iných sudcov alebo osôb vykonávajúcich správu súdu, napríklad predsedu súdu. Pri absencii dostatočných záruk nezávislosti sudcov vo vnútri justície a najmä vo vzťahu k ich hierarchicky nadriadeným sudcom by ESĽP mohol dospieť k záveru, že pochybnosti sťažovateľa o nezávislosti a nestrannosti súdu možno vnímať ako objektívne odôvodnené [...]“⁷.

- *Nepreložitelnosť sudcov*

Na dôležitosť nepreložitelnosti sudcov v spojení so zásadou nezávislosti súdnictva poukazujú medzinárodné nástroje, ako sú napríklad Základné princípy nezávislosti súdnictva prijaté OSN v roku 1985, odporúčanie č. R (94)12 Výboru ministrov Rady Európy členským štátom o nezávislosti, efektívnosti a úlohe sudcov a Európska charta štatútu sudcov.

Charta ustanovuje, že: “3.4. V zásade platí, že sudca vykonávajúci sudcovskú funkciu na určitom súde nemôže byť preradený na inú sudcovskú funkciu alebo na iný súd, a to dokonca ani v rámci ustanovenia do vyššej sudcovskej funkcie, bez možnosti slobodne sa k tomu vyjadriť. Výnimka z tohto princípu je možná len v prípade, že preradenie je výsledkom rozhodnutia o disciplinárnej sankcii, v prípade zmeny súdneho systému vyplývajúcej zo zákona a v prípade dočasného preloženia na blízky súd s cieľom jeho posilnenia, pričom štatút prísne obmedzuje maximálnu dobu takéhoto dočasného preloženia bez ujmy na platnosti ustanovení odseku 1.4“⁸.

Vo svojom stanovisku o štandardoch týkajúcich sa nezávislosti súdnictva a nepreložitelnosti sudcov CCJE pripomenula dôležitosť základného princípu sudcovskej nezávislosti, ktorým je záruka výkonu sudcovskej funkcie až do vzniku nároku na starobný dôchodok alebo do skončenia časovo vymedzeného funkčného obdobia. Tento princíp sa vzťahuje aj na pridelenie alebo preloženie do iného úradu alebo do inej lokality bez súhlasu sudcu (netýka sa to reorganizácie súdu alebo dočasného riešenia); ako disciplinárna sankcia⁹ sa však môže nariadiť preradenie na inú prácu.

V súlade so stanoviskom CCJE č. 1 (2001) Európska sieť súdnych rád (ENCJ) vo svojej Správe o minimálnych štandardoch týkajúcich sa hodnotenia odborného výkonu a nepreložitelnosti sudcov zdieľa názor, že „nepreložitelnosť sudcov je neoddeliteľnou súčasťou zásady sudcovskej nezávislosti a mala by byť zakotvená vo vnútroštátnych právnych predpisoch najvyššej úrovne“. ENCJ ďalej zastáva názor, že „existujú prijateľné výnimky z tohto všeobecného pravidla, keď preradenie sudcu na vykonávanie iných úloh, na iný súd alebo do inej lokality je nariadené za osobitných okolností v súlade so zákonom, alebo inak ustanovené všeobecným, abstraktným spôsobom, vrátane uloženia disciplinárnej sankcie alebo v prípadoch preukázanej nespôsobilosti vykonávať sudcovskú funkciu na súčasnom mieste primeraným, nezávislým a nestranným spôsobom. Mohlo by vyplývať napríklad z disciplinárneho konania, v ktorom sa preukázalo neprimerané a nezákonné konanie uvedeného sudcu na súčasnom mieste. Takisto by mohlo vyplývať z existencie objektívnych okolností, ktoré nie sú protiprávne, ale vyvolávajú pochybnosti o

⁶ CCJE (2010)3 Stanovisko o štandardoch týkajúcich sa nezávislosti súdnictva a nepreložitelnosti sudcov, ktoré prijala Poradná rada európskych sudcov 23. novembra 2001, ods. 66.

⁷ ESĽP, Agrokomplex proti Ukrajine, č. 23465/03, § 137, 6. október 2011 a ďalšie odkazy uvedené v rozsudku.

⁸ DAJ/DOC (98) 23 Európskej charty štatútu sudcov, ktorú prijala Rada Európy 8.-10. júla 1998.

⁹ CCJE (2001) 1, tamtiež, ods. 57.

nestrannosti výkonu sudcovskej funkcie (ako sú napr. osobné alebo príbuzenské vzťahy s advokátmi alebo s inými sudcami, ktorí konajú v rovnakých veciach).

Nad zásadou nepreložiteľnosti tak môžu prevážiť významné dôvody, ktorých cieľom je zabezpečiť čo najlepšie fungovanie justičných orgánov vo verejnom záujme. Inými slovami, nepreložiteľnosť sudcov by sa mala chápať a uplatňovať v súlade s verejným záujmom alebo s verejnou justičnou službou, s cieľmi odborného hodnotenia a s politikou ľudských zdrojov v súdnictve. V každom prípade však zásada nepreložiteľnosti vyžaduje, aby dôvody preradenia sudcu boli jasne stanovené, a aby o povinnom preradení rozhodol v transparentnom konaní bez akéhokoľvek vonkajšieho ovplyvňovania nezávislý orgán alebo autorita, ktorej rozhodnutia podliehajú námietkam alebo preskúmaniu. Pomáha to zabrániť tomu, aby orgány mali právomoc preradiť sudcu proti jeho vôli, čím by mohli ohroziť sudcovskú autonómnosť a nezávislosť rozhodovania¹⁰.

2.2. Porovnanie s relevantnými národnými modelmi a hodnotenie slovenského návrhu zákona

Na posúdenie súladu navrhovaného inštitútu hostujúceho sudcu s vyššie uvedenými štandardmi by mohlo byť užitočné v krátkosti predstaviť a poukázať na relevantné základné záruky pre podobné typy sudcov v niektorých iných členských štátoch Rady Európy. Takéto národné skúsenosti by mohli skutočne poslúžiť ako užitočný príklad toho, ako sa vyššie opísané európske štandardy a zásady zohľadňujú a uplatňujú v právnych predpisoch týchto štátov.

Ako prvý by sa mal spomenúť **holandský model lietajúcich oddielov**, ktorý preukázal svoju efektívnosť. Zároveň však treba pripomenúť, že tento holandský systém sa do veľkej miery opiera o dobrú vieru a historicky konsolidovanú kultúru rešpektovania nezávislosti súdnictva. Rozdiely súvisiace s históriou a s právnou a politickou kultúrou krajiny by mohli vysvetliť, prečo je v porovnaní s inými krajinami organizácia holandského súdnictva pomerne pragmatická.

V prvom desaťročí tohto milénia bol v Holandsku zriadený *lietajúci oddiel*, ktorého cieľom bolo pomôcť znížiť počet nevybavených vecí na civilných a okresných oddeleniach súdov. Súdy tieto veci posielali centrálnemu útvaru, ktorý sídli na Haagskom okresnom súde a tvorí ho 30 súdnych úradníkov a 6 sudcov. Úlohou súdnych úradníkov bolo vypracovať návrhy rozsudkov pod dohľadom sudcov a následne vrátiť vec na súd, z ktorého prišla, a ktorý potom vyniesol formálny rozsudok. Hoci táto prax bola veľmi úspešná z hľadiska zníženia počtu nevybavených vecí¹¹, určité pochybnosti možno vyjadriť ohľadne jej súladu s čl. 6 EDLP. Okrem toho sa aj napriek podobnosti jeho označenia (*lietajúci oddiel*) tento model zásadným spôsobom líši od navrhovaného inštitútu hostujúceho sudcu, a preto ho nemožno reálne použiť na účely porovnania.

Na tento účel by sa ako referencia mal skôr použiť novší (a väčšmi zodpovedajúci tomuto označeniu) typ *lietajúceho sudcu*, ktorý bol nedávno zavedený v Holandsku: všetci sudcovia¹² konkrétneho okresného súdu sú zároveň sudcami *ex officio* na ostatných desiatich okresných súdoch holandského súdneho systému (čl. 40 zákona o organizácii súdov); všetci sudcovia¹³ daného odvolacieho súdu sú zároveň sudcami *ex officio* na ostatných 3 odvolacích súdoch (čl. 58 zákona o organizácii súdov).

Pôsobenie sudcu *ex officio* na iných súdoch bolo zavedené s cieľom zvýšiť flexibilitu systému: napríklad sudca odvolacieho súdu v Amsterdame môže konať a rozhodovať na odvolacích súdoch v

¹⁰ Správa ENCJ 2012-2013 o minimálnych štandardoch týkajúcich sa hodnotenia odborného výkonu a nepreložiteľnosti sudcov, s. 19-20.

¹¹ Za 5-ročné obdobie do roku 2007 útvar vypracoval návrhy približne 7 500 rozsudkov.

¹² S výnimkou tzv. zastupujúcich sudcov, teda čestných sudcov (často profesorov práva alebo sudcov na dôchodku), ktorí môžu byť príležitostne vyzvaní na rozhodovanie o veciach ako členovia senátu zloženého z troch sudcov.

¹³ Opäť s výnimkou tzv. zastupujúcich sudcov.

Haagu, v s-Hertogenbosche a v Arnhem-Leeuwardene. Systém je založený na dohode medzi súdmi a na súhlase sudcu, ktorý by mal „priletieť“. Nutnosť súhlasu dotknutého sudcu by mohla postačovať na rozptýlenie pochybností o tom, či sa dodržiava vyššie vysvetlená zásada nepreložiteľnosti. Treba však pripomenúť, že mobilita sudcov je výhodná aj pre materský súd (na ktorý bol sudca riadne pridelený), pretože súdy v Holandsku sú financované na základe ich výstupov. To znamená, že pri dočasnom alebo náhlom poklese počtu došlých vecí vzniká problém, keďže súd neplní stanovený rozpočet a hrozí mu zníženie rozpočtu v nasledujúcom roku.

V tejto súvislosti si možno položiť otázku, či nie sú holandskí sudcovia vystavení určitému tlaku na to, aby vyjadrili súhlas s mobilitou, ktorú z rozpočtových dôvodov potrebuje ich súd, na ktorý boli riadne pridelení. Špecifický holandský kontext (konsolidovaná kultúra nezávislosti súdnictva) môže pomôcť zabezpečiť súlad medzi touto flexibilitou a rešpektovaním uvedených štandardov aj v tomto ohľade.

Po druhé, slovenský inštitút hosťujúceho sudcu možno porovnať s inštitútom *magistrat placé* (francúzsky výraz, ktorý možno preložiť ako hosťujúci sudca), t. j. so sudcom podľa čl. 1 ods. 2 francúzskeho zákona o postavení sudcov vo francúzskom súdnom systéme. Jeho postavenie je podrobne upravené v čl. 3-1 zákona. Podľa názoru francúzskeho ústavného súdu táto právna úprava rešpektuje okrem iného zásadu nezávislosti súdnictva, pretože: a) zákon taxatívne vymenúva podmienky mobility sudcov; b) v administratívnom príkaze na mobilitu sú uvedené dôvody ako aj doba trvania mobility; c) zákon ustanovuje maximálnu dobu výkonu funkcie hosťujúceho sudcu.

Po tretie, podobnú typológiu sudcov predstavuje taliansky *magistrato distrettuale*; tento inštitút upravuje zákon č. 48 z roku 2001 (čl. 5 až 8) a usmernenie Vyššej sudcovskej rady o rôznych právnych nástrojoch zameraných na riešenie organizačných problémov v práci súdov z 20. júna 2018. Talianska právna úprava obsahuje vyčerpávajúci zoznam dôvodov mobility, podrobne ustanovuje procedúru rozhodovania o príkaze na mobilitu, ktorý musí byť odôvodnený, a predpisuje, že v príkaze musí byť uvedená doba trvania mobility. Pokiaľ ide o ďalšie pozície v talianskom súdnictve, sudca nemôže vykonávať funkciu *magistrato distrettuale* dlhšie ako desať rokov.

Posudzovaný návrh zákona, ktorého cieľom je zaviesť inštitút hosťujúceho sudcu na Slovensku, obsahuje viaceré záruky podobné tým, ktoré obsahujú spomínané francúzske a talianske právne predpisy. Návrh zákona skutočne uvádza, v ktorých konkrétnych situáciách je možné prideliť hosťujúceho sudcu na zastupovanie zákonného sudcu (podmienky mobility), predpokladá nutnosť udelenia súhlasu hosťujúceho sudcu a predpisuje formálnu procedúru pridelenia do funkcie hosťujúceho sudcu nezávislým orgánom – Súdnou radou.

Okrem toho je podľa predkladateľa slovenského inštitútu hosťujúceho sudcu tento koncept časovo obmedzený a prihliada sa aj na kariérny rast hosťujúcich sudcov, ktorí majú po piatich rokoch výkonu funkcie hosťujúceho sudcu možnosť obsadiť voľné miesto sudcu (táto lehota je primeranejšia ako je 8 rokov vo francúzskom a 10 rokov v talianskom systéme pre príslušné kategórie sudcov). Zdá sa však, že zatiaľ čo vo francúzskom systéme nie je vo výkone funkcie „hosťujúceho sudcu“ možné pokračovať po uplynutí 8 rokov a v talianskom systéme po uplynutí 10 rokov jej vykonávania, slovenský návrh zákona hosťujúcemu sudcovi nezakazuje pokračovať vo výkone tejto funkcie, pokiaľ nepožiadá „o preloženie na vlastnú žiadosť na voľné miesto sudcu na okresnom súde“ (čl. I § 11a ods. 5 návrhu zákona).

Slovenská právna úprava, podobne ako francúzska, určuje maximálny počet hosťujúcich sudcov v súdnictve: „Počet voľných miest hosťujúcich sudcov nesmie presiahnuť 4 % celkového počtu sudcov“ (pozri čl. III § 71 ods. 3 návrhu zákona). Vzhľadom na to, že medzi jednotlivými regiónmi

môžu existovať značné rozdiely v miere využívania inštitútu hosťujúcich sudcov, možno navrhnúť, aby maximálny percentuálny podiel bol stanovený vo vzťahu k počtu sudcov na regionálnej a nie na celoštátnej úrovni.

Francúzsky aj slovenský systém obsahujú osobitné ustanovenia zamerané na zabezpečenie stability funkcie *magistrat placé* a funkcie hosťujúceho sudcu. Oba systémy ponúkajú určité uprednostnenie pri pridelení na voľné miesto zákonného sudcu hneď, ako sa uvoľní – po dvoch rokoch výkonu funkcie pre *magistrat placé*¹⁴ a po piatich rokoch pre hosťujúceho sudcu (čl. I § 11a ods. 5 návrhu zákona).

Treba zdôrazniť, že na rozdiel od situácie „hosťujúcich sudcov“ v Taliansku a vo Francúzsku (t. j. sudcov, ktorí sa v určitom bode svojej pracovnej dráhy rozhodnú stať „lietajúcimi sudcami“), slovenský hosťujúci sudca sa v skutočnosti rozhoduje stať sudcom v tejto kategórii hneď na začiatku svojej pracovnej dráhy po úspešnom absolvovaní osobitného výberového konania za týmto účelom. Z tohto pohľadu slovenský návrh zákona ponúka jasné kariérne vyhliadky (a vyžaduje si dobre premyslené rozhodnutie) pre kandidátov, ktorí majú v úmysle vykonávať funkciu hosťujúceho sudcu.

Na druhej strane slovenský návrh zákona nezahŕňa niektoré aspekty, ktoré možno považovať za záruky vyššie uvedených európskych štandardov.

V čl. II § 27fa návrhu zákona sa opisuje procedúra a formálne kroky na pridelenie do funkcie hosťujúceho sudcu a uvádzajú sa niektoré informácie, ktoré by mala zahŕňať písomná výzva. Zdá sa však, že sa nevyžaduje, aby formálna výzva na mobilitu (s ktorou musí kandidát na hosťujúceho sudcu vyjadriť súhlas), obsahovala aj informáciu o dobe trvania mobility.

Z návrhu zákona je tiež zjavné, že predkladateľ slovenského návrhu nepredpokladal stanovenie určitých limitov ani na dobu trvania (minimálna a maximálna) ani na počet opakovaní (maximálny počet) výkonu funkcie hosťujúceho sudcu. V určitých situáciách (ako je napr. materská dovolenka) je dobu výkonu tejto funkcie možné predvídať alebo odhadnúť, zatiaľ čo v iných situáciách (napr. v prípade choroby alebo dokonca poverenia plnením úloh v orgáne Európskej únie) to nie je také zrejmé a mohlo by sa stať, že hosťujúci sudca bude potrebný na zastupovanie iba na dobu niekoľkých mesiacov.

Je možné, že tento aspekt spolu s absenciou aspoň minimálnych ustanovení týkajúcich sa záverečnej fázy výkonu funkcie hosťujúceho sudcu nie je celkom v súlade so zásadou nepreložiteľnosti sudcov (pretože existuje možnosť ich viacnásobného preloženia na veľmi krátke časové obdobia), čo by mohlo byť v rozpore s cieľom efektívnosti justície vzhľadom na absenciu určitej kontinuity súdneho konania.

Navyše je možné, že vzhľadom na absenciu právnej úpravy situácie, keď sa skončí výkon funkcie hosťujúceho sudcu, ktorý nie je okamžite pridelený na iné miesto hosťujúceho sudcu na zastupovanie ďalšieho zákonného sudcu v niektorej zo situácií opísaných v čl. I § 11a ods. 2 písm. a) až g), sa plne nerešpektuje zásada nepreložiteľnosti sudcov. Ak sa má posudzovaný návrh vykladať tak, že hosťujúci sudcovia pokračujú vo výkone sudcovskej funkcie, aj keď nie sú vyzvaní na zastupovanie zákonného sudcu neprítomného z niektorého z dôvodov uvedených v čl. I § 11a ods. 2 písm. a) až g) (a teda nie sú akýmisi „pracovníkmi ad interim“ zamestnanými iba v prípade potreby), dôrazne sa odporúča, aby do návrhu zákona bolo zahrnuté explicitné vysvetlenie tejto situácie.

---

¹⁴ Čl. 3-1 vyhlášky č. 58-1270 z 22. decembra 1958, ktorou sa vykonáva francúzsky zákon o postavení sudcov, v znení zákona č. 2016-1090 z 8. augusta 2016.

Napríklad v talianskom systéme je hlavnou úlohou *magistrato distrettuale* zastupovať sudcov/sudkyne niektorého zo súdov v danom obvode, neprítomných najmä z dôvodu materskej dovolenky alebo dlhšie trvajúcej práceneschopnosti. Pokiaľ *magistrato distrettuale* nezastupuje niektorého sudcu, je dočasne pridelený (*applicazione*) na niektorý zo súdov v danom obvode s cieľom posilniť ľudské zdroje tohto súdu (podľa čl. 7 zákona č. 48 z roku 2001). Len čo nastane potreba zastúpiť sudcu neprítomného z niektorého z dôvodov uvedených v čl. 5 zákona č. 48 z roku 2001, toto dočasné pridelenie (*l'applicazione*) sa okamžite skončí a *magistrato distrettuale* zabezpečí zastupovanie neprítomného sudcu¹⁵.

Aj z francúzskeho systému by sa mohli čerpať niektoré návrhy založené na používaných osvedčených postupoch: čl. 3-1 francúzskeho zákona o postavení sudcov ustanovuje, že *umiestnení sudcovia (juges placés)* v čase, keď nezastupujú sudcu, alebo nie sú dočasne pridelení na iný súd, vykonávajú svoje úlohy na príslušnej hierarchickej úrovni, t. j. na prvostupňovom všeobecnom súde (*tribunal de grande instance*), ktorý má sídlo v rovnakom meste ako odvolací súd, alebo na najdôležitejšom prvostupňovom všeobecnom súde územnej jednotky (*departementu*), v ktorej má sídlo odvolací súd.

Dalo by sa argumentovať, že zámerom predkladateľa slovenského návrhu zákona je dočasné pridelenie hosťujúceho sudcu na niektorý zo súdov v danom okrese, ktorý potrebuje pomoc s prejednávaním došlých alebo nevybavených vecí, na účely zabezpečenia riadneho chodu súdnictva (pozri čl. I § 12). V tomto ohľade by mal návrh zákona jednoznačnejšie upraviť vzťah medzi takýmto typom dočasného pridelenia (podľa čl. I § 12) a ostatnými podmienkami mobility uvedenými v čl. I § 11a ods. 2, aby sa predišlo nejednoznačnému recipročnému odkazu v jednom ustanovení na druhé (pozri aj časť B).

A napokon, z hľadiska zásady nezávislosti súdnictva od výkonnej moci možno vysloviť niekoľko kritických pripomienok k zárukám tejto nezávislosti, pokiaľ ide o rozhodnutie o pridelení hosťujúceho sudcu na určený okresný súd podľa čl. I § 11a ods. 2. Konkrétnejšie povedané, účasť ministra spravodlivosti na tomto rozhodovaní by bolo vhodné nahradiť účasťou Súdnej rady¹⁶. A predovšetkým, keďže na rovnakú mobilitu (napríklad zastupovanie sudkyne okresného súdu, ktorá je na materskej dovolenke) môže byť k dispozícii viac hosťujúcich sudcov, mali by byť vopred stanovené aj dodatočné kritériá (okrem výsledkov vo výberovom konaní), na základe ktorých predseda krajského súdu spomedzi nich urobí výber, ktorý by mal byť odôvodnený a mal by zohľadniť aj stanovisko dotknutého sudcu (sudcov).

---

¹⁵ Pozri usmernenie talianskej Vyššej súdnej rady o rôznych právnych nástrojoch zameraných na riešenie organizačných problémov v práci súdov z 20. júna 2018, čl. 142.

¹⁶ Ako ustanovuje *mutatis mutandis* usmernenie talianskej Vyššej súdnej rady o rôznych právnych nástrojoch zameraných na riešenie organizačných problémov v práci súdov z 20. júna 2018, čl. 142-143.

3. Hodnotenie z hľadiska požiadavky na efektívnosť súdnictva

Slovenský návrh zákona zavádzajúceho inštitút hosťujúceho sudcu vytvára priestor na širšie využívanie funkcie hosťujúcich sudcov pri riešení rôznych situácií ovplyvňujúcich riadny chod a efektívnosť súdov, ktoré by sa mohlo pozitívne odraziť na efektívnosti slovenského súdnictva.

Návrh zákona napríklad predpokladá, že hosťujúci sudcovia budú pridelení na všetky stupne „všeobecných“ súdov vrátane najvyššieho súdu, čím sa líši od talianskeho aj francúzskeho systému, v ktorých je táto kategória sudcov z pôsobenia na najvyššom súde vylúčená.

A ďalej, slovenský návrh zákona podobne ako francúzsky zákon jasne predpisuje finančné zvýhodnenie hosťujúcich sudcov pridelených na okresné sudy, aby sa zvýšila atraktívnosť tejto pozície. Nie je však jasné, či sa táto finančná motivácia vzťahuje aj na hosťujúcich sudcov pridelených na sudy vyššieho stupňa. V súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania/nediskriminácie sudcov by bolo vhodné začleniť podobné ustanovenie aj v prípade pridelenia na sudy vyššieho stupňa.

Niekoľko kritických pripomienok sa však ponúka v súvislosti s pokusom predvídať vplyv budúceho inštitútu hosťujúceho sudcu podľa návrhu zákona na efektívnosť justície.

Aby bol hosťujúci sudca pre prijímajúci súd skutočne prospešný, mal by byť schopný riadne viesť konania rôzneho typu (okrem právnych poznatkov a zručností by sa malo prihliadať aj na poskytnutie primeraného času a nástrojov). Hoci podľa návrhu zákona majú hosťujúci sudcovia viesť iba civilné konanie a v trestných veciach majú viesť iba prípravné konanie (na rozdiel od ich kolegov v Taliansku, Francúzsku a Holandsku, ktorí konajú aj v trestných veciach), aj tak by mali byť schopní viesť rôzne typy konaní a riešiť právne otázky rôzneho stupňa zložitosti súvisiace s danou vecou. Hosťujúci sudca by preto mal mať dostatočné skúsenosti a mal by sa mu poskytnúť dostatočný čas na to, aby sa mohol na konkrétnom súde účinne oboznámiť s pridelenými vecami – najmä tými, v ktorých konanie už dospelo do určitého štádia.

Z tohto hľadiska slovenský návrh zákona podobnú snahu o efektívnosť neodráža, pretože úlohu hosťujúcich sudcov vyhradzuje iba pre novo prijatých sudcov, čiže sudcov bez predchádzajúcej praxe, ktorí môžu byť pridelení aj na sudy vyššieho stupňa a dokonca aj na najvyšší súd. V tomto bode sa francúzsky systém zdá byť väčšmi orientovaný na efektívnosť, pretože funkciu *magistrat placé* môže vykonávať aj skúsený sudca, ktorý by chcel získať prax aj v inej právnej oblasti a tak dosiahnuť rýchlejší funkčný postup alebo dokonca premiestnenie do iného regiónu. V talianskom systéme môže žiadosť o pridelenie na miesto *magistrato distrettuale* podať iba sudca so štvorročnou sudcovskou praxou. Pokiaľ ide o slovenskú úpravu, mohlo by sa navrhnúť, aby pridelenie hosťujúcich sudcov na sudy vyššieho stupňa prichádzalo do úvahy až potom, keď získajú dvoj- alebo trojročnú odbornú prax.

Ako už bolo uvedené, zdá sa, že slovenský zákonodarca nemal v úmysle stanoviť zákonné limity (alebo aspoň isté kritériá na stanovenie limitov) tak pokiaľ ide o dobu výkonu funkcie hosťujúceho sudcu (minimálna a maximálna) ako aj počet jej opakovaní (maximálny počet). Tento kriticky dôležitý aspekt, spolu s absenciou ustanovení týkajúcich sa záverečnej fázy výkonu funkcie hosťujúceho sudcu, by mohol vyvolať pochybnosti o efektívnosti výkonu tejto funkcie v niektorých prípadoch. Nejde iba o to, že pridelenie na konkrétny súd môže trvať príliš krátko na to, aby sa novo pridelený hosťujúci sudca mohol vôbec adaptovať na pracovné metódy súdu a oboznámiť sa s pridelenými vecami (v ktorých konanie už mohlo pokročiť dosť ďaleko), ale aj o to, že náhly odchod hosťujúceho sudcu bez toho, aby v záverečnej fáze výkonu svojej funkcie mohol postupne odovzdať svoju agendu, môže byť kontraproduktívne aj pre prácu zastupovaného sudcu. Nedostatok kontinuity v konaní o niektorých veciach a pri finalizácii konania by navyše mohol oslabovať efektívnosť súdnictva. Nenavrhuje sa, aby tieto detailné aspekty boli upravené

v samotnom návrhu zákona, ale vzhľadom na uvedené otázky by bolo vhodné zväziť zaradenie doby výkonu funkcie hosťujúceho sudcu medzi formálne požiadavky príkazu na mobilitu, a zväziť aj stanovenie minimálnej a maximálnej doby výkonu tejto funkcie v určitých prípadoch.

Pokiaľ ide o hodnotenie efektívnosti používania podobných kategórií sudcov v uvedených národných príkladoch, je poľutovaniahodné, že taliansky inštitút *magistrato distrettuale* nie je veľmi úspešný vzhľadom na nedostatočnú finančnú motiváciu a vysoké nároky na kvalifikáciu a angažovanosť kandidátov: musia byť ochotní cestovať, prispôsobovať sa rôznym typom pracovného prostredia a účinne viesť rôzne typy konaní v rôznych štádiách. Keďže voľné miesta *magistrato distrettuale* zvyčajne zostávali neobsadené, v roku 2017 sa ich celkový počet výrazne znížil zo 103 na 54 (28 sudcov a 26 prokurátorov)¹⁷.

Pokiaľ ide o francúzske skúsenosti s inštitútom *juge placé*, tento systém zavedený v roku 1980 sa vo všeobecnosti používa na obsadenie voľných miest novo vymenovanými sudcami (mladými sudcami, ktorí práve ukončili štúdium na Štátnej škole pre sudcov a štátnych zástupcov – ENM) alebo sudcami, ktorí si chcú týmto spôsobom zabezpečiť rýchlejší funkčný postup alebo premiestnenie do iného regiónu.

Okrem toho treba pamätať na to, že súdne systémy, ktoré chronicky trpia neprimerane dlhými súdnymi konaniami, nemusia mať prospech z riešení typu *lietajúcich oddielov* alebo *hosťujúcich sudcov* vzhľadom na obmedzené funkčné obdobie týchto sudcov¹⁸.

Za zmienku by mohol stáť alternatívny systém na pokrytie potreby dočasného zastupovania: každý zákonný sudca pridelený na určitý okresný súd by sa hneď od začiatku pridelenia mohol považovať za možného zastupujúceho sudcu na inom okresnom súde v danom regióne. Keby nastala potreba zastupovania podľa niektorého zo scenárov uvedených v čl. I § 11a ods. 2, sudca okresného súdu v danom regióne by mohol byť dočasne pridelený (na čiastočný alebo na plný úväzok) na zastupovanie neprítomného sudcu. Tento systém by mohol byť sprevádzaný zárukou nutnosti poskytnutia súhlasu zastupujúceho sudcu a „kompenzačnými“ opatreniami (dodatkové dovolenky, pokrytie cestovných výdavkov, príplatok atď.).

---

¹⁷ Pozri vyhlášku talianskeho ministra spravodlivosti z 2. augusta 2017.

¹⁸ Efektívnosť a kvalita slovenského súdneho systému. Hodnotenie a odporúčania na základe nástroja CEPEJ, CEPEJ-COOP(2017)14, Záverečné poznámky k riadeniu a efektívnosti súdov, s. 122, bod 24.

B. Dočasné pridelenie

1. Opis relevantných ustanovení návrhu zákona

Čl. I § 12 návrhu zákona ustanovuje, že ak nie je možné zabezpečiť riadny chod súdneho systému prostredníctvom pridelenia alebo preloženia sudcu alebo hosťujúceho sudcu, sudca môže byť s jeho súhlasom dočasne pridelený na iný súd. Dôvody dočasného pridelenia sú uvedené v odseku 2 toho istého čl. I § 12, podľa ktorého: „Sudcu možno dočasne prideliť len na účely zabezpečenia riadneho chodu súdnictva z dôvodov podľa § 11a ods. 2“. V skutočnosti ide o ustanovenie odkazujúce na predchádzajúci článok návrhu, ktorý upravuje situácie, v ktorých hosťujúci sudca zastupuje zákonného sudcu.

V odseku 3 sa ďalej ustanovuje, že „Súdna rada rozhodne o dočasnom pridelení sudcu na návrh predsedu súdu, na ktorý má byť dočasne pridelený a po získaní stanoviska predsedu súdu, na ktorom sudca v súčasnosti pôsobí, a ak ide o hosťujúceho sudcu, po predchádzajúcom vyjadrení predsedu krajského súdu, ak ide o pridelenie hosťujúceho sudcu na najvyšší súd“.

Dočasné pridelenie sudcu nesmie presiahnuť jeden rok v období troch rokov (ods. 4) a počas dočasného pridelenia je sudca členom pléna toho súdu, na ktorý je dočasne pridelený; nemá však právo byť volený do orgánov sudcovskej samosprávy tohto súdu, pričom jeho volené funkcie na súde, z ktorého bol preložený, nezanikajú (ods. 5).

2. Hodnotenie vo svetle zásad týkajúcich sa nezávislosti súdnictva

Pokiaľ ide o dodržiavanie zásad a európskych štandardov týkajúcich sa nezávislosti súdnictva, ustanovenia upravujúce možnosť dočasného pridelenia sudcu na iný súd nevyvolávajú žiadne pochybnosti.

Presnejšie povedané, zárukou dodržiavania zásad nezávislosti a nepreložiteľnosti sudcu sú konkrétne aspekty, ako je obmedzenie doby trvania dočasného pridelenia v rámci určitého časového obdobia spolu s požiadavkou udelenia súhlasu sudcu s dočasným pridelením, ako aj skutočnosť, že túto hypotézu mobility vymedzujú určité dôvody.

Kritickú poznámku však treba urobiť v súvislosti s dôvodmi vymedzujúcimi možnosť dočasne prideliť sudcu na iný súd podľa čl. I § 12 ods. 2, ktorý v skutočnosti odkazuje na predchádzajúci článok návrhu zákona upravujúci situácie, v ktorých zákonného sudcu zastupuje hosťujúci sudca (v tomto texte je to časť B.3.).

Čl. I § 12 ods. 2 znie: „Sudcu možno dočasne prideliť len na účely zabezpečenia riadneho chodu súdnictva z dôvodov podľa § 11a ods. 2“. Tento článok teda možno chápať v tom zmysle, že namiesto hosťujúceho sudcu je možné dočasne prideliť aj zákonného sudcu, a to z rovnakých dôvodov, pre ktoré sa zavádza inštitút hosťujúceho sudcu, a za rovnakých podmienok mobility hosťujúceho sudcu uvedených v čl. I § 11a ods. 2. V čl. I § 11a ods. 2 písm. c) sa pritom dočasné pridelenie spomína ako jedna z možných podmienok pridelenia hosťujúceho sudcu.

Význam oboch kombinovaných ustanovení, ktoré tu citujeme, preto zostáva nejasný. Bola by potrebná dôslednejšia formulácia znenia tohto právneho predpisu.

II. RÔZNE USTANOVENIA

Návrh zákona obsahuje aj viacero zmien a doplnení v iných oblastiach, ktoré nesúvisia s inštitútom hosťujúceho sudcu ani s dočasným pridelením. V nasledujúcej časti sa v krátkosti spomínajú len tie ustanovenia, ktoré by bolo treba ďalej spresniť alebo premyslieť.

Zdá sa, že odkaz na ods. 1 uvedený v čl. I § 13 ods. 3 nie je presný a význam tohto ustanovenia je preto nejasný.

Pochybnosti vyvoláva aj význam poslednej vety čl. I § 28a ods. 1: mohla by sa chápať tak, že ak predseda súdu nevyhlási výberové konanie do 30 dní od určenia voľného miesta sudcu, určenie tohto voľného miesta sa zruší? Mal by sa vyjasniť presný význam týchto ustanovení, najmä z hľadiska čl. I § 28 ods. 1 a 4 (malo by sa zväziť aj prečíslovanie tohto posledného odseku).

V čl. I § 28d by sa mali zosúladiť pojmy „databáza/databázy“, aby sa vylúčilo akékoľvek nedorozumenie v súvislosti s existenciou dvoch oddelených databáz, jednej pre výberové konanie na funkciu sudcu a druhej pre výberové konanie na funkciu hosťujúceho sudcu.

Z pohľadu zásady nezávislosti súdnictva vyvoláva určité obavy navrhovaná zmena čl. I § 130. Skutočne je možné položiť si otázku, či je medzi predvolených príjemcov rozhodnutia disciplinárneho senátu týkajúceho sa sudcu, proti ktorému bolo vedené disciplinárne konanie, potrebné zahrnúť aj ministra spravodlivosti bez ohľadu na to, či minister toto konanie inicioval alebo sa na ňom zúčastnil.

Čl. I § 151zd ďalej obsahuje prechodné ustanovenia, ktoré v skutočnosti znamenajú predĺženie existujúceho dočasného pridelenia sudcov o ďalší rok. Nielen že je nejasné, prečo toto predĺženie doby trvania dočasného pridelenia treba zakotviť v posudzovanom návrhu zákona, ale ako sporná by sa mohla ukázať aj zákonnosť takejto retroaktívnej zmeny dočasného pridelenia.

A napokon, čl. III ods. 51 je doplnený o nový odsek 8, ktorý ustanovuje nasledujúce pravidlo: „Ak sa vec vráti súdu na ďalšie konanie a rozhodovanie vo veci samej, prideli sa sudcovi, ktorému bola pôvodne pridelená ako zákonnému sudcovi;“. Pravidlo vrátenia veci tomu istému sudcovi za *error in procedendo* nie je samo osebe v rozpore so zásadou nestrannosti. Keďže však neexistuje jasné rozlíšenie medzi dôvodmi zrušenia a vrátenia, takáto zmena by mohla byť v rozpore so zásadou nestrannosti sudcov v prípade, že vec bola vrátená preto, že vyšší súd zrušil pôvodné rozhodnutie z iného dôvodu ako *error in procedendo*.

Príloha I: Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov – návrh novely vypracovaný pracovnou skupinou, ktorú zriadilo Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky s cieľom vypracúvať návrhy na vytvorenie právneho rámca pre inštitút hosťujúceho sudcu.

Príloha II: Eléments de comparaison entre le statut des magistrats placés en France et le projet de modification du statut des magistrats en Slovaquie aux fins d'accueillir les fonctions de «visiting judge» (francúzska verzia).

Príloha III: Overall assessment of the draft law introducing the visiting judge concept in Slovakia through the perspectives of relevant experience in the Netherlands (anglická verzia).